

Altian lausunto Talousvaliokunnalle alkoholilain kokonaisuudistuksesta 11.10.2017

Kuulemisen kohteena oleva hallituksen esitys alkoholilain kokonaisuudistukseksi on vastuullinen ja hallittu askel kohti sujuvampaa sääntelyä sekä normien purkua. Kiitämme valiokuntaa mahdollisuudesta lausua ja pyydämme kiinnittämään huomiota kahteen asiakokonaisuuteen:

1. Suomalaisen alkoholiteollisuuden viennin edistäminen ja esteiden purku

Verkkokauppa vientimarkkinoille (2 luku, 6 §, 1 momentti, kohta 3 Luvanvaraisuuden poikkeukset)

Altia kokee, että tiettyjen muutoskohtien osalta luonnos jää tulkinnanvaraiseksi, ja voisi tukea kotimaisen vientiteollisuuden kehitystä paremmin.

Suomessa toimiville yrityksille tulisi antaa mahdollisuus harjoittaa vientimarkkinoille suunnattua verkkokauppaa. **Hallituspuolueiden välillä sovittiin 19.5. vientiin suunnatun verkkokaupan sallimisesta lakiuudistuksessa, mutta sitä ole kuitenkaan tuotu lakiluonnoksessa esille.**

Viennin salliminen verkkokaupan kautta tulisi selkeästi mainita laissa, koska viranomaisen tulkinta asiasta on tiukka. Verkkokauppa on keskeinen kansainvälistymisen ja viennin keino erityisesti pienille yrittäjille. Kotimaiset kuluttajat on helppo teknisin keinoin sulkea pois kohderyhmästä ja Suomeen olisi mahdollonta tilata tuotteita.

Viennin tukemisen taloudellisen vaikutukset

Kotimarkkinoiden kutistuessa vientimarkkinoiden merkitys alkoholiteollisuuden liiketoiminnalle on ollut kasvussa. Alkoholit on suomalaisen elintarvikealan suurin vientituote (arvoltaan 150 miljoonaa), mutta täyden vientipotentiaalin täyttymiselle on vielä merkittäviä esteitä. Tällä hetkellä kotimaiset toimijat eivät ole tasavertaisessa kilpailuasetelmassa ulkomaisten yritysten kanssa.

Kotimainen alkoholiteollisuus on työllistävää, vastuullista ja Suomeen panostavaa. Kotimainen juomateollisuus työllistää suoraan 3000 henkeä ja välillisesti 30000 henkeä. Juoma-alan yritykset maksavat vuosittain valmisteveroja yhteensä yli miljardi euroa.¹

Juoma-ala on vahvasti sidoksissa alkutuotantoon ja maatalouteen. Esimerkiksi pelkästään Altia ostaa vuosittain 200 miljoonaa kiloa kotimaista viljaa. Juomakulttuurin muuttuessa vastuullisemmaksi, kotimarkkinat kutistuvat samalla vuosi vuodelta. Väkevien kulutus on alhaisimmalla tasolla sitten 60-luvun. Vienti onkin koko ajan tärkeämpää kotimaisille valmistajille.

Viennille on yhä suuria lainsäädännön ja sen tulkinnan asettamia esteitä ja kotimaiset yrityksemme eriarvoisessa asemassa kuin ulkomaiset kilpailijat. Lainsäädännön muutoksella on mahdollista ratkaista näitä haasteita ja tukea kotimaista tuotantoa ja työllistävyyttä. Toivoimme talousvaliokunnan huomioivan erityisesti, että viennin tukemisella tuetaan koko kotimaista arvoketjua viljantuotantoon saakka.

1. Valmistustaparajoitteen poiston vaikutus suomalaiseen tuotantoon

Päivittäistavarakaupan juomasekoitusten raaka-aineen vapauttaminen (2 luku, 17 § Alkoholijuomien vähittäismyyntilupa)

Toinen asia, mihin toivomme valiokunnan kiinnittävän huomiota, on uudelleen keskusteluun noussut etanolipohjaisten juomasekoitusten salliminen päivittäistavarakaupassa ja sen **vaikutukset kotimaiseen ohrantuotantoon.**

¹ Kotimainen alkoholi- ja panimoteollisuus yhteensä.

Nyt päivittäistavarakaupassa myytävät lonkerot on valmistettu pääosin ulkomaisesta viinipohjaisesta käyttämällä valmistetusta raaka-aineesta. Nykyinen valmistustaparajoite syrjii suomalaisia yrityksiä, ohrantuotantoa ja vääristää kilpailua.

Päivittäistavarakaupassa myytävien alkoholijuomien raaka-ainepohjan vapauttaminen on tärkeä uudistus, joka sujuvoittaa sääntelyä. Nykyinen valmistustaparajoite on keinotekoinen, sillä tuotteiden maussa tai kohdekuluttajaryhmissä ei ole eroja raaka-aineen perusteella.

Laki on rajoittanut vapaata kilpailua, salliessaan markkinoille pääsyn ainoastaan tietyllä raaka-ainepohjalla. Neutraali valmistuspohja on tärkeä uudistus, jossa on kyse vapaan ja syrjimättömän kilpailun edistämisestä. Muissa EU-maissa ei ole vastaavaa rajoitusta.

Keskustelussa esille noussut huoli siitä, että muutos altistaisi nuorta kuluttajaryhmää alkoholin terveyshaitoille on aiheeton. Jatkossakaan ei ole sallittua valmistaa nuoria houkuttelevia pakkauksia. Lisäksi alkoholikulttuurin muutos vastuulliseen näkyy vahvasti nuorten keskuudessa, sillä nuorten alkoholinkulutus on vähentynyt koko 2000-luvun ajan.

Mikäli laki ei sallisikaan tislaamalla valmistettua alkoholia sisältävien juomien myymistä päivittäistavarakaupassa, se sulkisi käytännössä kotimaiset suomalaisesta ohrasta tislaamalla alkoholia valmistavat yritykset raaka-ainemarkkinoilta.

Jos taas tislaamalla valmistettavat juomat pääsevät kauppaan, ohran kysyntä voi kasvaa jopa merkittävästi. Mikäli päivittäistavarakaupassa tällä hetkellä myytävien lonkeroiden raaka-aine vaihdettaisiin kotimaiseen tislattuun raaka-aineeseen, ohra-alaa tarvittaisiin arvioilta noin tuhat hehtaaria lisää. Altia ostaa vuosittain kolmanneksen Suomen myyntiin tulevasta ohrasadosta ja yhtiöllä on 1 500 sopimusviljelijää. Päätös koskee siis koko suomalaista maataloustuotantoa.